

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 88. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septimau: joi si duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura oiei pe afara la c. r. poste, cu bani ga'la prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 7/19 Novembre 1865.

Provinciile din Monarchia pe anu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se plateau pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Escelenti'a Sea Preasantitulu Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a, au plecatu Joi in 4 Novembre la 1 ora dupa amedi la Clusiu.

Sabiu in 6 Novembre. In dilele acestea au plecatu parte, parte au trecut pe aici, deputati si regalisti catra Clusiu. Mane voru fi toti adunati acolo ca sa ia de nou sordtea acestei patrii la discussiune.

Sa ne desbracam pe unu momentu de ideile ce ni le producu corespundintele primite de prin tierra, si sa dicemu ca acelea nu pot fi aduse (?) nice intru un'a combinatiune cu cele ce au sa urmeze in sal'a redutei clusiane, unde nu are a se reproduce dara a se produce istoria; dar sa ne familiarisamu mai bine cu ideile acestui cuventu insemnatu istoria, carea va avea sa judece cu critica aspra si fara partin're pote tota silab'a ce va cadea acolo in favorea seu defavorea acestei patrii, si sa ne intrebamu, ca ore fratii Magiari, cari vorbescu atat'a de fericirea patriei, ei carii, nu vremu sa pomenimu cum si in ce modu, suntu astadi in maioritate impunato're pe bancele acele, pe cari se creaza istoria mai multoru natiuni, voru lucra ei asi'a de cu tactu, cu consciinta politico istorica, incatu noi, cari parte mare ne vedemu eschisi prin legea din 1791 sa potemu vorbi celu putinu cum vorbea densii despre noi in nr. 106 din Kol. Kozl. 1863.

Noi marturisimu dicea „K. K.“ ca purtarea Romanilor incatu ne privesce pre noi e demna de pretiuitu. Noi vedemu simlieminte constitutionalu inrudite sangelui nostru la acelu poporu, carele dorere! partea cea mai mare au statu afara de barierele ardelene. Acest'a e cu atat'a mai frapantu, pentrucu scie sa simta valoarea acelei constitutiuni, carea incatu lu atinge nu-i face alt'a decatu i inviia suvenirea unei servituti indelungate.

Lucruri neglese de seculi pe terenulu consciintei politico-istorice au densii sa le faca bine. Cum voru corespunde misiunii, carea si o aroga mai exclusivu stesi vomu vedé in dilele cele mai deapropé. Li vomu admirá deca vomu vedé ca au avutu numai ambitiunea de a seversá mai multu singuri actele cele mari si de insemnetate, dreptu sacrificiu de espiatiune pentru trecutu; ni-aru para inse forte reu candu s'aru pute repeti iarasi cuvintele unui publicistu francezu: Triste neintielegeri! ce loveau cu drepta pedéda inderetnic'a mandria a Magiariloru, dar cari . . . impedeau, amu dice noi, totodata caus'a poporeloru!

Dar Romanulu are unu caracteru generosu, elu apara la tempu de nevoia si pre celu ce lu asupresce. Acest'a ni o testeza si „Kol. Kozl. in citatulu de mai susu. Si ca atare elu nu ascépta gratia decatu detorea conlucrare a natiuniloru sorore. Suntu, ce e dreptu putini barbati de ai nostri, cari potu intra de astadata pe aren'a de lupta, insa credemu ca voturile lor voru fi p o n d e r o s e, deca nu numeroase si credemu mai departe, ca va fi intre densii strict'a solidaritate, afara de unulu, pre carele noi nu voimu, fiindu si elu alu nostru, alu numi fiulu perdiarei, ci din punctulu nostru de vedere, alu n e p r i c e p e r e i !

Regalistii Conchiamati la diet'a transsilvana din Clusiu de catra regele si marele Principe prin Guberniulu r. alu tieei intru intielesulu legiloru vechi si alu vechiului usu si primira asi'a numitele l i t e r a e r e g a l e s sub dat'a din 25 Oct. a. c. si provédute cu sigilulu celu mare imperatescu.

Eata cuprinsulu acelor literae : „28,563—1865.

„In numele Maestatii Sele ces. si apostolice regesci Marele Principe alu Transsilvaniei, Comitele Secuiloru preagratosulu nostru Domnitoriu.“

„Onoratului Domnu

„Cu preinaltulu rescriptu regescu din 1 Septembrie a. c. Nr. aut. 3853 publicatu cu ordinationea guberniala din 12 ale acelei luni Nr. 25,188 si alaturatu aici intr' unu osemplariu tiparitu,— s'au induratu Maestatea Sea c. r. apost. a convocá diet'a constitutionala a Marelu Principatu Transsilvaniei, constituinda dupa art. de lege XI din anulu 1791 pe 19 Nov. a. c. in liber'a cetate regia Clusiu, si cu preinalt'a Sea decesiune din 19 a lunei curente a Te deiumi pe on. Domni'a Ta de regalistu la acésta dieta. Deci on. Dni'a Vostra sunteti prin acésta in urmarea demandarei preinalte invitati, ca sa cumpareati la diet'a conchiamata pe diu'a si in loculu mai susu si se luati parte la pertractarile acelei'a.

Din siedint'a reg. Guberniu transsilvanu tienuta in Clusiu in 25 Octobre 1865.

Cronneville m. p. A. Kedves m. p. secretariu.

Representatiunea natiunei sasesci.

(Continuare din nr. premergatoriu.)

In urm'a p n. rescriptu din 21 Aprile 1863. s'a convocatu diet'a la Sabiu si de orece nu esista alta basa legala si aplicabila, asi'a pentru casulu acest'a s'a emis o ordine noua de dieta si de afacerile acelei'a.

Pre langa alte multe inca precum vati induratu si Maestatea Vostra a Ve esprime in memorabilulu rescriptu saluatoriu din 15 Iuniu 1863 catra diet'a acest'a,— in urm'a stergerei positiunii esceptionale a nobilimeii, a roboteloru a servitieloru tierenesci si a statoririi de obligaminte si drepturi cetatienesci egale pentru tote clasele locuitoriloru tieei,— fu asi'a de esentialminte schimbata, cu deosebire acea parte a constitutiunei vechi a marelu Principatu Transilvaniei, carea se referesce la compunerea dietei, incatu o dieta convocata pe has'a art. XI. din an. 1794, prin carea cea mai mare parte a poporulu aru fi eschisa dela esercearea de drepturi politice, nu aru putea fi privita de o astfel'a de adeverata representatiune a intregii populatiuni a tieei, fara de distingere dupa nascere, stare, nationalitate si religiune, in carea sa fia inlocuita acea vadia morala, de lipsa de o parte la deslegarea afaceriloru Transsilvaniei spre indestularea totoruru natiuniloru care o locuiescu, iara de alta parte spre a se pune in lucrare tendintia cea parintésca, a coronei in privint'a relatiuniloru ei catra monarchia intréga, espressa de repaité ori.

Insufletiti in mesura egala de sentiementulu de loialitate si de dorintia de slári constitutionalu, nu s'a retinutu nici unu cercu alegatoriu dela tramitarea de deputati la acésta dieta si deca alesii unoru cercuri alegato're nu au intratu in dieta si deca unii din acei barbati, pre cari i-au fostu chiamatu incederea coronei nu au urmatu provocarei monarchiului loru, reprezentantii adunati ai tieei au trebuitu sa deplanga lipsirea mai multoru patrioti esperti din sirurile poporeloru surori, n'au potutu vedea insa intr'acésta o pedeca pentru ocuparea de pertractarile loru.

Deplin'a incredere carea Vi o au oferitu Maestatiei Vostre corpulu legislativu alu tieei prin preumilit'a sea adresa din 21 Augustu 1863 vati induratu a o resolve prin pregrati-osulu rescriptu din 5 Septemvre 1865 cu cuvintele :

„In pertractarile de pana cum ale dietei ati aretatu iubitoru Credinciosi, ca cunosceati bine starea lucrului, necessitatea si folosele unei deslegari norocoase, ca a-ti petransu insemnatarea si ponderositatea propusetiuniloru de legi, pre care le-amu datu sa Vi se impartiasca. A-ti doveditu judecata matura, cunoscentie si esperintie largi, zelu patrioticu si o predominire de sine, fara de care nice o pertractare mai asiadiata despre intrebările cele mai insemnate ale imperiului si

tiere, nici înaintarea intereselor materiali nu e cu putință. Condușă de astfel de spirit, iau succésu dietei a aduce în ființă unu sîru de proiecte de legi de fôrte mare interesu, cari prin aprobarea corônei au capetatu neatingibilă putere de dreptu și cari fiindu provédute cu subscrierea proprie a p. n. Maiestatei Vóstre în tóte trei limbile tiei, s'au petrecutu în cartea legiloru a Marelui Principatu Transsilvani'a.

Un'a dintre aceste legi procura natiunei române precum și bisericiloru gr. or. și gr. cat. aceeași pozițiune de dreptu, carea o au natiunile și bisericele dejă demultu recunoscute, în puterea dreptului de statu și carea pe lînga aplicarea constituționala va ajutá la întemeierea păcii interne între locuitorii tiei de deosebita origine și credință.

De direcțiunea acést'a impacátore mai e și o alta lege carea i sta acesteia alaturea. Acést'a e legea despre întrebuintarea celoru trei limbi ale tiei în afacerile publice, o lege, carea principiulu egalei îndreptări a toturor popórelor imperiului, publicatu la suirea Maiestatei Vóstre pe tronu prin patent'a din 2 Decembre 1848 și de atunci susținutu nestramutatu, au devenitu și aici în tíera adevéru.

Nu de mai puțină însemnată e legea despre înarticulara diplomei din 20 Octobré 1860 și din 26 Fauru 1861 decisa unanimu, cu aprobare veselă, tare și ne revocabilă, precum și legea despre modulu și felulu, cum au să se facă alegerile deputatiloru pentru senatulu imperialu prin diet'a Marelui principatu, Transsilvani'a.

Noi tinemu multu la acașițiunea acestor legi, cari desemna unu progressu cunoscutu, în dezvoltarea naturală a vieții de dreptu nu numai a tiei, dar și a imperiului, ce nu se lasa asiá lesne a se suprima.

Dece însa, în urm'a unor împregiurări noué, aru fi de lipsă o stramutare ducátore la mai bine, în un'a séu alt'a parte a celoru legi, confessámu și noi principiulu generalu de dreptu de statu, în urm'a cărui, legi create constituționaliminte și sancțiunáte, iara numai pe cale constituțională potu fi esplicate, schimbate séu radicate.

Candú dámu noi acésta dechiaratiune provocata de cunosciți'a jurstáriloru presente și purtata de spiritulu impacatoriu alu obvenirei, ne sta înaintea ochiloru realitatea unei noué încercări de opulu celu mare de pace, pre care Maiestatea Vóstra în speranti'a plină de încredere de unu succésu ferice lu a ti vestitu, cu privire la Transsilvani'a prin rescriptulu din 1 Septemvre, iara în estindere mai mare pentru imperiulu întregu, toturor popórelor Monarchiei, prin Manifestulu din 20 Septemvre 1865.

Insufletita de simțiu sacrificatoriu și impacatoriu, precum Maiestatea Vóstra asceptati acést'a dela credinciósele Vóstre popóre, natiunea sasésca cea prea credinciósa și prea supusa, cugetandu la credința și alipirea cea nici candú, nici bateru clatinanda, cátra serenissim'a casa imperatésca, va urmá și pe drumulu acest'a nou, provocárei ce i s'a făcutu, tare în credință și credinciósa convingeriloru ei.

Cu câtu e mai curată voi'a și cu câtu e mai sincera niusinți'a de a înaintá opulu unei complanări adevérate, și în onóre cagetate între natiunile tiei, precum și între regatele și tierile imperiului întregu, între marginile legaleloru loru cercuri de activitate, cu atátu mai puțin se póte desface de obligamentulu, pe care preceptulu moralu alu adevérulei, alu condițiunei celei d'antáiu alu încrederei împrumutate, ni lu impune toturor.

(Va urmá.)

Deputati alesi la diet'a din Clusiu.

Afara de cei ce s'au făcutu amintire în fói'a nóstra s'au mai alesu în

Sabesiu (Scaunu): Consiliarulu de curte Iacobu Bolog'a și Dr. Trauschenfels; suplenti: Fried. Leonhardt și Georgiu Baritiu; Sabesiu (cetate) Consil. trib. sup. Aug. Lassel și cons. trib. sup. Mich. Binder.— Brasiovu (Districtu) secr. magistr. Franc. Brennerberg și secr. mag. Iuliu Brennerberg. Brasiovu (cetate) jud. dist. Frid. Bömches și secr. mag. Fried. Wächter. Cincu mare: advoc. Wilhelm Bruckner și Henr. Häner; supl. paroch. Fried. Serafin și Dr. de med. Schwarz. Noerichiu: Jud. reg. Lud. Herbert și jud. proces. Wilh. Drotleff; supl. assessorii Mangesius și Dörr. Cetatea Bistriti'a: senatorii Decani și Fluger. Mediasiu Scaunulu: secr. trib. Graezer și Briesfeld; supl. Graffius. Cetate Lud. Binder și Carolu Maager; supl. Dr. Klein și Carolu Schnell. Sighisóru'a Ios. Gull și Cons. de curte Zimmermann; supl. Wagner și Wultschner.— Comitatul Clusielu Carolu Zeyk și Iosifu Hoszu. Cetate Laurentie Mico și cont. Nicolau Lazaru. Comit. Turdei: Lad. Tisza și b. Carolu Huszár. Comit. Dobacei: Franc. Ocsvai și Ios. Hoszu. Alb'a Iuli'a: Georgiu de Szaboszlai și bar. Gavr. Kemény. Scaunulu Ciuculu: Mich. Mico și Grigoriu Mihály. Scaunulu Odorheiulu: cont. Ivan Betlen și bar. Rauber. Com. Albei sup.: Cont. Gabr. Betlen jun. și Fr. Pocsá. Colosiu:

ases. la tabl. reg. Topler și jud. localu Pethe. Szék: bar. Ioann Bánffy și Sam. Felszegi. Gherla: Gregoriu Simai și Salam. Gajzago. Kezdi Orbai Szék: Tury Gergely. Szépy Sz. Gyorgy: bar. Szentkereszti și Daniel Vida. Seps și Miklosvárszék Moise Berde. Olahfalu: Caroly Both și Ioann Gal de Hilibu. Ogn'a: Carolu Timár și Alessandru Szóts.

Diet'a croato-slavona.

În 12 Noemvre s'a deschisú diet'a Croato-Slavoniei. Proposetiunile regesci suntu 1. discutarea diplomei din Octomvre și a patentei din Fauru; 2. finirea obiectelorú nedecise în diet'a din urma; 3. cestiunea uniunei; 4. încoronarea, diplom'a de inauguratiune, dupa aceea tramitarea de ablegati la Pest'a. Cestiunea Dalmatiei remane cá cestiune deschisă pâna candú voru fi regulate cestiunile de dreptulu de statu ale Croatiei fatia cu monarchi'a întregă. Deputatii din confiniile militari siedu în dieta la olalta.

Revenindu asup'r'a rescriptului în care se cuprindú cele patru puncte de mai susu, pentru cá sa nu-lu reproducemú întregu scótemu numai unele passagie. Cu privire la punctulu celu d'antáiu se dice: „Noi suntemú convinsi, ca voi nu va veti închide înainte acelorú considerári, pre cari le-amú depusú. Noi în partea cea dintáiu a rescriptului Nostru regescu din 8 Noemvre 1861 în privinți'a afaceriloru celorú mal înalte de statu, cari atingu în egala mesurá tóte tierile monarchiei nóstre.

În adevéru e o necesitate ne evitabilă a tempului, ca de aci înainte reprezentatii popórelorú se conlucre decidiendu nu numai în legislatiunea regatelorú și tierilorú singuraticé ale tierilorú imperiului Nostru, ci și în cea a monarchiei întregi.

A trei'a propozițiune, ce se reduce la referințele regatulu triunitu cu Ungari'a dice:

„Ce se atinge de deciderea dietei din urma despre referințele cu regatulu nostru Ungari'a — Ne espimámu via dorința, ca deslegarea cestiunei acesteia, care va veni la desbateré și în diet'a unгурésca se urmeze în scurtu tempu pe calea întielegerei între ambele diete.

Diet'a unгурésca care are a se aduná pe 10. Decemvre a. c. va avea tocm'a cá cea din 1861 cu deosebire de a prepará inauguratiunea nóstra cá rege alu Ungariei, Dalmatiei, Croatiei, și Slavoniei și cu ajutoriulu lui Ddieu dupa primirea diplomei inaugurale a o și pune factice în lucrare. Ve provocámu pre voi credinciosiloru a purtá fôrte de tempuriu de grija, ca acestu regatu alu nostru sa fia reprezentatu în acea dieta (ungurésca).“

În 14 Noemvre s'c alesu presiedinții a cinci comitete în persónele: Comitelui supr. Kukuljevic, Eppului Kralj, bar. Levin Rauch, Eppului Stroszanayer și cardinalulu Haulik.

Deschiderea s'a făcutu de banulu Croatiei cá reprezentante alu regelui, în modulu celu mai solemnulu. Spiritulu predominantu în dieta séu celu puțin în majoritatea deputatiloru este cu totul antidualisticu și pentru solidaritate cu popórele Austriei.

Dev'a 1 Novembre. Domnule Redactoru! Fiindú eu unulu dintre membrii románi în comisiunea pentru alegerea deputatiloru dietali, amú petrecutu cu atentiune seriósa totu decursulu alegeriloru participandú împreuna cu ceilalti membrii. Alegerile s'au întemplatú în 8 și 9 stilu nou a curentei aici în Dev'a, și în 11 și 12 în Santamari'a de lînga Hatiegu. Numerulu Censualistiloru, seau a celorú cu censulu de 8 fl. a fostu fôrte micu; ear nobilimea, afara de Dobreni — votisandu pentru Magiari, amendoi deputatii au esitu magiari (Contele Kun Gothard din Geoagiu, și Par'a Antal Vicecomitetele din Silvasiulu de josu. — Erá unu ce tristú și durerosu a vedé multimea de nobili románi împártita în dóue castre inimice prin korteskedesururile aspirantiloru! Erá într'adeveru unu aspectu înricosiatu vedindú-i înainte scrutinulu a se rumpe de trupulu selu sanatosu! a se lepadá de barbati esiti din sângele seu, și a-si rumpe limb'a în pronunțierea numelui strainu.

Înteliginți'a magiara cu privire la alu 2-le deputatu, erá împártita înca în dóue tabere, partid'a Comitelui supremu avendu multă influință și prin amploiatu, au invinsu pre cea a ultraistiloru ce avú designatu pe cunoscutulu Makray, dar numai cu 180 voturi au avutu mai puțin decátu Par'a Antal din partid'a contraria. Partidele a une-ori páreau tare invrajbite, și inversionate. În urma terminandú-se alegerile, membrii románi din Comisiunea alegátore înainte de a fi subscrisu scrutiniulu, participarea lorú și au legat'o de omagial'a reverința cátra Manifestulu Imperatésca din 20 Sept. cu rezervarea continuitatei de dreptulu natiunei prin legile de dieta din 186^{3/4}, aduse, și de Maiestatea sea sancțiunáte. Aco-

st'a e pe scurtu cursulu alegeriloru de deputati in acestu comitatu. —

Din Comitatu Hunedórei in 1/13 Nov. Inca câte-va zile si diet'a cea renumita dela Clusiu — are a se incepe. Cu câtu insa ne apropiemu mai tare de diu'a deschiderii, cu atât mai tare ne vedemu ingreunata situatiunea patriei noastre. Amu ajunsu cá insusi plugariulu dela tíera dotatu a trái in linisce si pace, castigandu-si pana de tóte dilele intru sudórea fetiei sele ingrijatu de sórtea si viitoriulu seu sa se intrebe astadi: „Ce va mai fi? Ce sórte mai ascépta pe multu probat'a nóstra tierisióra? Ce loviri si díle grele mai ascépta pe natiunea romána, carea dupa atátea suferintie din secolu se vede iarasi aruncata cá frunzia pe apa in mân'a sortiei?“ Lasu insa la o parte ieremiadele, candu acelea si de altmintrea nu ne potu ajutá astadi.

Me voiu incercá a descrie, fia baremu numai in estrasu, modalitatea alegerii deputatiloru din Comitatu nostru Hunedórenu, (déca totusi si asemenea alegeri se mai potu numi alegeri), tinute in 8—9 in Dev'a, si 11—12 Nov. st. n. in Santamari'a — lângá Hatiegu. In conferinti'a din 31 Octobre n. tinuta in casele pretoriale din Dev'a, in care fuse precum veli fi intielesu representati si Románii de minune, adeca intre vre-o 80 Magiari, 8 Románi, se decise a se alege de deputati pentru diet'a fiitóre: Conte G. Kun, si A. Para, amendoi magiari. Respectámu persónele, nu avemu de scopu a face nici o reflexiune in contr'a loru cáci nu avemu de lucru cu personalitati, si cu atât mai putinu avemu a intrebá de programulu domnialoru; intrebámu numai: cum se potrivescu astfelu de decisiuni adusse in casele pretoriale comitatense, in presinti'a toturorú amplotatiloru comitatensi, — cari au a mâna totdeodata si puterea esecutiva, cu aceea ce ne place a numi „libertate constitutiunala“? Destulu atát'a, ca tiacare Szolgabireu si primisce instructiunile strictissime a c nluera pentru alegerea celoru destinati, si asiá fratii magiari reusira triumfatori — fára nici o greutate, fára nici o opusetiune. Inchipuiésca-si aci cetitoriulu cate voru fi mai urmatu, ajunga numai, ca Románii toti priveau la aste scene gretióse cu unu sange rece, fára nici unu spiritulu, fára nici o miscare, cáci cine amaru aru mai fi si cutediatu a se espune si a se aruncá intr'o lupta, in care perderea si asiá se vedea sigura, candu chiaru factorii puterii esecutive si luasera missiunea asupra-si spre a scóte de deputati pe cei designati de ei. Apoi pre la noi si asiá s'a latitu vestea in lume, ca cu 19 Novembre, candu adeca se va deschide diet'a din Clusiu, inca n'o sa fia sfersitulu vécului, si cá lucruri seversite pe asemenea cáli, cu asemenea apucaturi cavaleresci n'o sa aiba díle pré multe, celu putinu semnele nu cobescu nici unu bine. Deci alegerile se incepura mai antáiu la Dev'a, apoi la St. Mari'a. Fia care Jude procesuale si aducea pe alegatorii sei cá pe o jertfa placuta, si astfelu au reusitu cu maiortatea voturiloru cei designati: DD. Cont. G. Kun si Vicecomit. A. Para, amendoi magiari. Intre Magiari au mai fostu inca si o alta partida a lui Makrai, pentru care votizau o parte dintre nobilii Románi cáror'a candidatulu lea fostu promis a ispraví multe bune si frumóse la dieta, si o parte a celoru magiari cari nu sciu sub ce cuventu vreau sa tréca de liberali. Dintre románi inca au capetatu preste 500 de voturi Prea ven. Protopopu alu Dobrei de Crainicu, carele déca votisarea erá cum trebuí sa fia, — atunci de siguru aru fi reusitu cá deputatu. Eu credu ca pe asemenea cale nici Domnii nostri alesi de deputati nu si voru arogá vre-o onóre prea mare de unu felu de incredere a poporului. Deci Dloru, déca in celu mai mare Comitatu transilvanu alu Hunedórei, locuitu aprópe de 180,000 de Románi, fatia cu unu numeru prea micu si neinsemnatu de Magiari, nu potu Románii alege nici unu singuru deputatu baremu, apoi, en spuneti-ne de unde se póta ei alege deputati románi? Se vorbesce ca asta dieta aru avé de scopu totodata incercarea de impaciuire a nationalitatiloru transilvane, pe care totu Románulu adeveratu o doresce din sufletu. Deci déca noi chiaru vrendu, nu potemu participá la dieta, apoi en spuneti-ne cum, cine, si pe ce cale ne póte mijloci o pace onorifica? Amu remané indatorati cu multa recunoscintia fratiloru Magiari, candu ne-arú resolvá acésta intrebare sincera.

Fratiloru Magiari li se deschise si astadata o ocaziune binevenita de a castigá inimele Romániloru, cari suntu totdeun'a gat'a a le intinde mâna fratiésca, nu insa cá nisce sclavi mersiavi, ci cá cetatieni liberi, cáci unde se mai afla inca fia numai umbr'a de suprematia, acolo cuventulu de fratieta devine numai o ilusiune, devine numai de proverbu batjocorosu, dupa cum dorere devine astadi la noi din dí in dí.

Fratii Magiari ne spusera cu ocaziunea unoru discursu private, sub tempulu votisárei, ca densii au lucratu intradinsu pentruca deputatii Comitatu nostru sa fia ambii Magiari, numai pentruca si noi amu lucratu astfelu la an. 1863, candu a-

deca si noi aleseramu numai Románi; va sa dica asta alegere s'aru fi intemplatu din resbunare, pe ungoria „boszuálás“. Tristu lucru, candu chiaru actiunile de pace inca s'aru incepe cu resbunári. Dealtmintrelea noi ne-amu fi invoitu si bucuratu candu fratii Magiari aru fi facutu astadi totu aceea ce a facutu Románii la 63. Ba ne-amu fi prea muliamitu déca in diet'a dela Clusiu fiitóre amu fi potutu fi in acea proportiune representati dudu cum au fostu d-loru in diet'a din Sabiu. Unu singuru Románu s'au fostu alesu prin voturi magiare, si densii astadi totusi se bucura de voturile Romániloru castigate nu prin aceea ce dudu d-loru korteskedés, ci prin pressiunea puterii esecutive, candu Románii si de altmintrea se simtu apásati prin legea electorala cea castica dela an. 1791.

Ne dóre inim'a si ne pare din sufletu reu, candu ne vedemu siliti a enará unele cá aceste, — fapte lipsite de ori ce logica sanatóta, chiaru din punctu de vedere magiaru. Ne pare reu insa, nu pentru ca ne-amu vedé caus'a nóstra cea sánta nationala periclitata, cáci romanulu au vedítu alte tempuri multu mai grele si mai fatale decátu aceste, ci pentru ca amu fi doritu a ne vedé candu-va si noi referintiele nóstre regulate, a trái in pace si armonia cu vecinii nostrii, lucrandu cu puteri unite, umeru la umeru spre fericirea patriei nóstre pe carea ne'ntielegerile nationale, lacomi'a de suprematisare au inpins'o acolo unde o vedemu astadi.

Se nu uitu a insemná aci, ca in comissiunea pentru alegerea voturiloru au fostu denumiti si románi, dintre cari trei insi au predatu Il. Sele Dlui Com. supr. Br. de Nopcea, ca presiedintulu comissiunei dupa finirea alegeriloru o declaratiune in scrisu, in acelusensu: ca densii din omegial'a referintia cátra pré inaltulu rescrisu alu Maiestatei Sele prea bunulu nostru Imperatu si Principe, si din deosebitulu respectu cátra persón'a Ilustritatei Sele au luatú parte la acea comissiune, acést'a au fácut'o totusi numai pré lângá rezervarea dreptulu de continuitate in privint'a celoru concluse in diet'a dela Sabiu in an. 1863, si sanctiunato de Maiestatea Sea.

In Hunedór' inca s'au saversitu alegerile in Septemán'a trecuta, alegandu-se pré câtu amu intielesu DD Dr. Petco, Advocatu, si Judele processuale Benedicti.

Vingardu 14/11 1865. Onorata Redactiune! In 11, 12 si 13 Novembre c. n. s'a tienutu alegerea de deputatu din 5 cercuri pentru alu doilea deputatu din Comitatu Albei interiori in comun'a Vingardu. — Alegerea a succésu D. vice comite Boeru dela Ajudu. Románii a fostu tare nedisciplinati, din cauza ca inteligintia s'au retrasu cu totul dela alegere, incátu bietii tierani nu sciau ce se faca. Fratii Magiari venindu-le ocaziunea binevenita, ba retragandu-se si membri de romanu din comissiunea electorala, a pusu in candidatiune pe Domnulu mai susu numitu, cá Románu, cáci le-a fostu téma, ca déca voru candidá vre-unulu din partea D-loru nu voru capetá voturi si dela Románi, cari in cerculu acést'a de alegere aru fi fostu in maiortate absoluta, cu tóte ca toti nemsiorii, din cari partea cea mai mare n'avea nici haine pe densii a loatu parte la alegere, pentru care binefacere li s'a si platitu bine, tractati fiindu cu vre-o trei buti de vinu si nelipsindu-le nici band'a de tigani si stégulu uniunei. Románii cari a venitu, — insa partea cea mai mare s'au retrasu remanandu acasa, nu sciau ce sa faca, cu deosebire judi comunali erau in cea mai mare perplesitate, temendu-se, ca voru fi depusi, si ce erá sa faca, trebuí sa deé si densii voturile D. candidatulu, numai tinerulu jude Hatieganu Tom'a dela Siensi'a fu in stare a resistá la amagirile Domnului Acosi Sándoru, si n'a voitú a dá la nimenea votulu seu. — Speriatu si amagitu parte a datu votulu dlui vicecomite parte s'au dusu cu inim'a inghiatiata, vedíndu bucuria cea neinarginita a fratiloru Magiari si a nemsioriloru.

Suntemu indreptatili a crede ca Dlu vicecomite, cu tóte ca fu candidatulu din partea fratiloru Magiari, cari i au si datu tóte voturile, de-si nu s'au bucuratu a le castigá intru asemenea mesura si de la consangeniului sei, cátra cari s'a declaratulu de romanu totusi va delaturá pat'a (? Red.) acést'a cu ocaziunea dietei, si nu va umblá pe cáii retacite de frati sei ceilalti reprezentanti ai natinnei sale la fiitóreá dieta.

Fratii Magiari a loatu cu toti parte ba ce e mai multu din Belgradu toti cersitorii, baisamu le-a fostu téma ca Románii, déca voru veni la alegere voru face maiortate. Ne-fiindu insa nici unu Románu de incredere in comissiune nici nu i potemu sci cu numele si asiá trebuie sai tacemu. In comissiunea verificátóre iara a fostu ei de ei. La votisare sta 2-3 la usia si bietii tierani intrá inlantru strigati fiindu cu numele, si la intrebare ca pe cine voiescu, déca si dicean ca nu sciu, esíndu afara erau indatá gat'a solgabirale si alti asistenti cu verb'a „bade pe d. Boeru, ca toti l'au alesu pe densulu date inapoi, ca-i romanu.“

Ce e mai multu se dice, ca aru fi oisu D. Biro ca vinulu e dela D. Gaitanu elu aru fi disu sa lu imparta la alegatori, insa afara de Ungurii dela Barabanti si vre-o câti-va nemesiuti, si toti Sasii din cercurile de alegere Români n'a voit sa iee parte.

(Cr.) **Temisiór'a** in 31 Octobree 1865. Cu câtu mai tare se apropia diu'a alegerei ablegatorilor, cu atâtu cresce si ingrijirea fratiloru nostri magiari, încátu astadi lipsiti de tota speranti'a in privinti'a candidatiloru sei, cu comitatensii cu toti se folosescu si de cele mai dejositoare mijloce, ba multi seracii uitandu-si de deplorabil'a loru stare economica, totu mai tare se ingropa in detorii — numai cá sa eschida pe romanu dela dieta si si monopolisêza dreptulu de legelatiune.

Astadi, cu totu dreptulu potemu dice, ca in Comitatu nostru, éra deschilinitu in cercurile de alegere alu Becicherecului micu si Orczidorf (Cocot'a,) dela 20 Septemvre in cóci, a ajunsu „Tiér'a lui Pap-János.“ Resiedintiele domniloru de pameatu — suntu birturi (d. e. Remete) si amplotatii dominiali birtasi. Nu-i comuna, carea se aiba din partea candidatiloru sei straini (Ambrozy (?) - si Onosy (?)) spre dispusetiunea locuitoriloru sei câte-va acove de vinu si rachiu, ba cei mai multu, chiaru si in locurile destinate pentru conscrierea alegatoriloru stau Româniloru nostri podrumurile deschise, numai si numai cá se-si vinda sufletulu. Acést'a inse bine o vede Românu, căci fratii nostri, pe de alta parte, pe cei ce nu-i potu corupe, li amenintia cu „Varmégysia“, — li rumpu flamurele române cu inscriptiunea candidatulu loru românu, precum s'a intemplat in Bucovetiu, — pe preotii cei ce mergu cu crucea in frunte si arata poporeniloru sei lumin'a cea adeverata, ii botéza de „lázitók“ si i dechiara de „nebuni“ — ii citéza pe la Comitatu (d. e. pre assess. consist. din Girod'a D. Ancu) apoi acolo ii mascarecu dupa placu, — trimitu in urm'a loru comisiuni investigatore, costatatore éra numai din masinele loru, iau protocóle mincinóse cu ómeni de ei imbátati; (ca in Bucovetiu si Gyirok) judii cercuali (cum suntu: Deschan, Hoffstädner, Dragány — s. a.) insii duc flamurile magiare cu inscriptiunea cutaru-i bravu — séu neamu de a comitelui supremu, si le infigu in contr'a vointiei poporului la fiesce-care casa comunala dicendu ca acést'a e „porunc'a“ dela comitatu. Tóte aceste se facu numai cá se infriee poporulu, pentru cá sa se lase de a luá parte la alegere, séu de a luá ca sa-lu câstige in interessulu loru, instrainandu-lu cu totulu de cátra increditiu si despoindu-lu de celu mai frumosu dreptu ce-lu posiede sermanulu Românu. Ear candu merge poporulu cu vre-unu preotu in frunte a dá protestu la locurile competente, acolo mit'lu intempina cu mustrári si asprime, inchieindu cu parintescile cuvinte: „nu Vladic'a vostru — nu Protopopii vostri — nu popii vostri voiescu binele vostru, ci noi!“ si asiá apoi seraculu românu se reintórna nemangáiatu la vét'r'a sea asceptandu insultári preste insultári dela parinti acesti adeverati ce striga in gur'a mare „dreptate — egalitate — si frátietate“ Asiá pricepu si esplica Domnii nostri magiari „libertate de alegere.“ Noi deci credemu, ca in zadaru dara umbra spaia câte cu patru cai la cártia din satu in satu, dela popa la popa, si da tracte preste tracte pe sém'a poporului, — in zadaru se infigu flamurile străiniloru in fruntile caseloru comunali române, in zadaru se interponu comitatensii cu autoritatea loru oficiala si presiedintii comisielor conscrietóre de alegatori, precum d. e. D. Varg'a postariulu in cerculu Orczidorfului carele dice alegatoriloru celoru ce vinu a se inscrie: „sa nu alegeti voi cum-va pe Babesiu, căci elu a adusu stamp'a si finantii in tiéra“; pentru ea — pe de o parte procedur'a acést'a neomenósa a fratiloru magiari, ear pe de alta parte ranele de atâtea ori infipte sermanulu românu, tocmai de acesti domni, cu multu suntu mai adenci, decâtu sa le póta domnialoru acum, nu cu câte-va buti de vinu si rachiu, ba nici cu tota avérea loru cea prin sudórea românuului câstigata — astupá, si românuulu acum e destulu de coptu si nu-i va mai trebui astu feliu de tutori, ce cu sil'a li pune in gur'a numele unui candidat carele nici candu nu s'a interesatu de sórtea românuului, ba dóra mai multu l'a apesatu. Românuulu astadi nu-i asiá de prostu cá sa créda ea vre-unu fiu alu seu a-nume, unu Babesiu séu Mocioni aru fi adusu in tiéra stamp'a si finantii. Numele unui Mocioni, unui Babesiu e cu multu mai adencu infiptu in inim'a românuului, decâtu sa-lu póta desradaciná séu petá cu votu de neincredere apucaturile si barfelele unoru ómeni rei. Astadi se intréba; românuulu de unde deodata atât'a amicia — atât'a grati'a — atât'a afabilitate din partea domniloru de pámentu, — precandu totu acesti'a mai pe anu — anutiertiú ii vindeau gráulu câte cu 20 fl. mai scumpu si mai eu grele conditiuni decâtu speculantii jidani. Apoi si capaii cei

intrebuintiéza domnialoru spre a vená voturile românuului, suntu mai totu numai nesce lepadáturi de ómeni. E de mirare ca domnialoru nici acum nu cunoscú deplinu poporulu românu. Ei fórte se'nsiala candu cugeta, ca astfelu de ómeni suntu in stare a corupe si a amági poporulu, séu ca déca beá si manca românuulu la mas'a ce i se asterne acum pretotindeni din partea domnului, ca dóra i-a si cumperatu sufletulu, căce românuulu candu manca si bea, ce i se imbia nencetatu, totudeodata cugeta: „destulu a mancatu si domnulu dela mine“ si afara de aceea dice „nu-i bolendu celu ce manca 7 pánici celu ce ile da“; ear la tempulu seu suntemu convinsi, ca românuulu si-va implini sánt'a detorintia, ce o are cátra sángele seu. —

Pest'a. Dupa cele ce aducu diuariele dela Pest'a, pe acolo se vorbesce tare de restaurarea regimelui parlamentariu cu ministeriu respunsabilu. Curiosu lucru este ca in Franci'a se sciea dejá cine aru fi de a se designá de fiitorii ministrii, pâna candu in Pest'a inea nu se scieá nimic'a. Acesti'a aru fi: Sennyei, Deswffy, Bartol si Eötvös. — In dilele trecute au fostu la Eötvös o consultare, la care au luat parte vre-o 100 de deakisti. Intre alte s'a hotáritu cá presiedinte alu dietei sa fia Carolu de Szentivanyi si vice presiedinte Iuliu Andrassy. — Unu curiosu care iarasi si are insemnatea sea suntu cele intemplate cu ocasiunea unei candidári a unui Schwarz, carele vrendu cu ori ce pretiu sa conlucre pentru fericirea natúnei si a patriei sele magiare si in a preste voi'a noiloru sei conationali intrebuintia ori ce mijloce, numai sa devina deputatu. Pentru cá sa ne intipnimu câtu de moderati suntu atari ómeni in folosirea mediiloru, sa audimu ce dice amicu lui Schwarz, Henselmann: „Le vomu aretá noi cá Hindostanulu, Calcut'a si Petropolea trebuie aduse in legatura cu curtea drumului de feru edificanda in Theresienstadt, si déca nu altmintrea, pasindu preste cadavrele acestei coterii (Deak, Kemény, Eötvös) in templulu libertáteis si independintiei“. Gimnastii si scolarii din clasele reale s'aru fi prinsu in loculu caloru la omnibusulu in care purcesse Schwarz acasa. Se vede ca pe acolo popularitatea si adi se câstiga prin frase estravagante si infiorátore. (Diuariele mai próspete povestescu altu feliu despre acást'a).

Nr. 50—2

Citatiune edictala.

Ioann Mateiu, din Brasiovu, de legea gr. or., care op optu ani si mai bine a parasitu cu necredintia pe legiuit'a sas sotia Marin'a Bucuru Stinge, totu din Brasiovu si de legea gr. or., prin acést'a se sorocesce, cá, dela dat'a de josu in terminu de unu anu si un'a di, sa se infatisieze inaintea Scaunului Protopopescu, I. alu Brasiovuului, căci la din contra se va dá hotárire la acti'a sotiei lui si in lipsa-i.

Brasiovu 25 Octobree 1865.

Io s i f u B a r a c u , Protopopu.

Nr. 52—1

CITATIUNE EDICTALA.

Ann'a Magurénu din Dieci, Comitatu Aradului in Ungari'a, care acum de siepte ani, cu necredintia sa parasitu pe legiuitulu seu barbatu Eliseiu Cotioiu docente in comun'a Ciurulés'a, comitatu Albei de josu in Transsilvani'a; prin acést'a se provóca, ca dela dat'a de josu in terminu de trei luni de dile, sa se infatisieze negresitu inaintea forului subscrisu, căci la din contra procesulu divorciale asupra-i pornitu, se va decide si fára de ea, in intielesulu SS. Canóne ale Bisericeii nóstre gr. orientale.

Dela Sc. protopopescu gr. or. alu Zlatnei de josu.

Abrudu in 16 Oct. 1865.

Io a n n e G a l l u , Adm. protop. gr. or.

Insciintiare.

Subscrisulu, care s'au bucuratu in restempu de 17 ani cá arendatorele Hotelului la „Curtea Mediasiuului“ de a fi onoratu din partea on. publicu cu concurenti'a sea, are onóre a face onoratulu publicu cunoscutu, ca cu inceputulu lunei lui Iuliu a. e. si-a arangiatu Hotelulu seu, in cas'a sea propria in strad'a macelariloru (Fleischergasse) Nr. 18. sub firm'a „Hotelu Bucuresci“, in care prelánga unu servitiu promptu se afla cele mai bune si estine beutori si mancári, si care totdeodata e provediutu cu mai multe odái bine mobilate, cu grajduri bune pentru cai si siopuri pentru trasuri. — Sabiu in 30 Oct. 1865.

S a v u L o b o n t i u , proprietartulu „Hotelului Bucuresci.“

Nr. 28—5

De Limbriku Kordelatu (Venne militaru) Vindecá fáradurerei pericolú in 2 ore Dr. Bloch in Viena, Praterstrasse No. 42. — Deslusiri se dáu prin scrisori francate. — Medicamento ku modulú intrebuintarii se trimite ku postá